

Серцебиття

Юрій Гундарєв

Зараз він, здається, зовсім не нагадує того світловолосого тендітного хлопчика, що тримав його за руку в човні, який розмірено погойдувався на прив'язі у срібних іскрах чорної гладіні пізньовечірнього озера. Того хлопчика, який все частіше приходить до нього у снах. Швидше за все, його син, розпластаний на лікарняному ліжку посередині просторої палати з високими білими стінами, приєднаний численними дротами до якихось медичних апаратів, схожий на знятого з хреста Спасителя. Йї справа навіть не стільки у відрослих волоссі і бороді, що подовжують бліде обличчя з величезними сірими очима, чи у худорбі витягнуеного під білосніжним простирадлом тіла, скільки у тому наповненому якимось вищим знанням погляді, який усім своїм єством, всією душею вбирає, наче губка, він — батько, що твердо вірить у чудо, сидячи поруч на довгоногому стільчику й, як і тоді, у тому далекому човні, тримаючи сина за руку...

Коли йому, що дрімав серед ночі у пологовому будинку, повідомили, що його дружини більше немає, вуха вмить заклало, мов у літаку, й він навіть не почув, що у нього є хлопчик, син. □ Звідки взялися на все сили? Оформлення документів на смерть й на життя, похорон, пошуки годувальниці, принизливі прохання у видавництві, де він працював художником-ілюстратором, постійні лікарняні під глузування деяких колег. □ Син успадкував від матері не лише світло-русяве волосся й великі сірі очі, а й, на превеликий жаль, уроджений порок серця. □ Почалася багаторічна, багатостраждальна епопея: консилиуми, ліки із захмарними цінами, санаторії, складання екстерном іспитів у загальноосвітній і художній школах, академвідпустки в Академії образотворчого мистецтва, куди син пішов його слідами. □ Доводилося брати приватні замовлення, дрібні халтури, ночами змальовуючи на кухні у сигаретному диму нескінченні білі аркуші. Треба було якось виживати. Йї вижили все ж таки! □ Як сильно змінився батько. Обличчя якесь жовте, борода зовсім сива, постійно покашлює.

— Тату, — тихо каже син, — ти б, може, кинув курити... □ — Нічого, хлопчику, операцію И (батько намагається грайливо посміхнутися, копіюючи Юрія Нікуліна, але виходить якась сумна гримаса) пройдемо, і кину, обов'язково кину. Я, до речі, останнім часом викурюю по три сигарети у день. Три — і крапка! □ Син розуміє, що батько каже неправду. Він й тримається саме на сигаретах, та ще на каві, що у старенькому термосі завжди з ним у бувалій сумці разом із обов'язковим блокнотом й ретельно відточеними олівцями.

□ — Тату, — знов, після тривалої паузи, каже син, — я ось зараз багато думаю. Про тебе. Про себе...

— Йї що ж ти придумав, хлопчику? □ — Тату, ти знаєш, у мене, мені здається, немає такого таланту, як у тебе... □ — Ну, що ж ти порівнюєш? Тобі — лише двадцять один.

Двадцять один, ти розумієш?! Я у двадцять один ще олівець вчився правильно тримати у руці...

□Позавчора йому показали кардіограму сина. Скільки їх він бачив вже за останній час!□ Зубці... Зубці життя. Якими зовсім іншими стають рядки поета, коли є не лише абстрактною метафорою: *Смерть* — □*это только равнины,*□ *Жизнь* — □*холмы, холмы...* — Хлопчику, повір мені, старому вовку, що сточив не один олівець, у тебе все гаразд із даром.

Син грайливо дивиться на батька. Й у цьому погляді все ж таки більше ніжності, ніж грайливості.□

— Повір, хлопчику, я б ніколи не підштовхнув тебе на цей тяжкий шлях заради якихось особистих амбіцій, мовляв, чого сам не добився, син надолужить...□— Тату, — посміхається син, — ти ж чудово знаєш, що у нас зараз два справжніх художники: у графіці — ти, у живопису — Анатолій Криволап. Й якщо Криволап лише після п'ятдесяти засвітився, спасибі, що не спився, й тепер його роботи за сотні тисяч доларів розхапуються, розмітаються на найкрутіших аукціонах, то ти, тату, вимушений був піднімати мене власними силами, розмінюючи свій талант на халтури, відмовляючись від поїздок на міжнародні конкурси, зрікаючись від особистого життя, та й від усього...□

У палату тихо заходить стрункий чорноволосий чоловік у салатовому медичному костюмі. Він уважно вдивляється ледь розкосими очима у зрозумілі лише йому лінії, що мерехтять зеленим світлом на дисплеї. Як дві краплі Кіану Рівз із "Матриці". Хірург, скальпель якого завтра торкнеться серця його сина. І його власного теж.□ Кіану Рівз, непомітно стискає плече батька й виходить з палати, шорхаючи бахилами.□

Вікно грає пурпурним світлом. Сутеніє.

— Бачиш, який пурпурний тон, — нерішуче каже батько, намагаючись якось заповнити паузу.

— Пур-пур, — підтакує син і посміхається, згадуючи улюблену харківську групу.□На тумбочці, приставлений до стіни, стоїть картон: опустивши плечі, спиною до глядача сидить чоловік, біля ніг якого зім'ятою панчохою лежить саксофон. Графіка батька. Одна з ілюстрацій до "Переслідувача" Кортасара. А тепер — талісман сина. □Прочинилися двері, й делікатно заглядає медсестра.□Батько розуміє, що час іти. Він трохи стискає руку сина й мовчки підводиться. Зараз його зігнена фігура чимось нагадує самотнього саксофоніста.□Син знає, що батько буде поруч. І сьогодні. І завтра. І завжди...

□Тепер вікно спалахує двома фарбами — світло-червоною й синьо-фіолетовою.□"Справжній Криволап, — посміхається він й заплющує очі. — Оригінал".